

FRISTADS NATURSKYDDSFÖRENING

Medlemsblad nr 1
2014

Du håller nu Fristads naturskyddsförenings medlemsblad i din hand. Här finns bl a vår programverksamhet samt en del rapporter från det gångna året. Eventuella ändringar i programmet meddelas på hemsidan. Vår hemsida-adress är, liksom tidigare, www.fristadsnatur.se.

Som vanligt är du välkommen att lämna synpunkter och önskemål om programpunkter. Kontakta oss då gärna på adressen fristads.nf@gmail.com eller per telefon. Telefonnummer till föreningens styrelsemedlemmar finns på sista sidan i detta medlemsblad.

Fristads naturskyddsförening bildades 1960 och har som sina främsta uppgifter att skydda naturen och att sprida intresse för densamma.

Foto: Per Nyberg

Tornfalk

Föreningen har under hösten startat ett tornfalksholkprojekt i samarbete med Borgstena fågelsällskap. Under året som gått genomfördes endast en känd tornfalkshäckning i "vårt område". Förhoppningsvis ska projektet mynna ut i att tornfalken börjar att häcka i våra trakter i större utsträckning. Borgstena fågelsällskap satte redan under hösten upp ett antal holkar i Borgstena.

Den 11 februari träffas vi för att bygga holkar (se programmet på mittuppslaget).

Tillbakablick på 2013

Vi är inne i december och julhelgen närmar sig. Det har varit vinter under några dagar med snö, men idag är det snöfritt. Hela hösten har varit mild och frostnätterna ganska få.

Olika händelser under året har gjort att jag inte kunnat delta i föreningens utflykter m.m. Jo, privat har det blivit en del – vandringar, bärplockning på Rya åsar, bad m.m. Sommaren vill jag minnas som varm och lång.

Jag kunde inte delta i årets långresa till Skåne, vilket var en besvikelse för mig. Inte heller på dagsresan till Tiveden kunde jag vara med. I bildens form har jag kunnat uppleva något från dessa utflykter, som jag gick miste om.

Gåshult

Foto: Johan Nilsson

Per Sundströms välplanerade träffar om naturreservat och naturskydd under vinter- och vårvällar uppskattade jag.

Längst ut i Bredared ligger Gåshult, där Bengt Moqvist tog emot oss en junikväll. Gården och markerna omkring är botaniska pärlor. Vi avslutade utfärden med att besöka Sven Vemmeus, som tog emot och visade sin prunkande trädgård. En annan kvällsutflykt gick till ett orkidékärr i Häljared, en annan pärla i vår närnatur. Det var två minnesvärda programinslag.

Vi har också bildat ett arbetslag som vi kallar Mölarps ö-kommittén. Under året har vi träffats varannan vecka och gjort praktisk naturvård på Mölarps ö. I gruppen är vi sex personer, men det finns plats för fler. Vi har haft det trevligt tillsammans när vi röjt sly eller gjort enkla underhållsarbeten på ön. Mer omfattande arbeten har Västkuststiftelsens folk utfört.

Just nu är det ett vårprogram, som ska växa fram. Jag hoppas att det kan bli lika intressant som tidigare år. Du är välkommen att delta i utflykter och andra sammankomster, som föreningen anordnar.

Jag vill också tacka för olika insatser som gjorts under året och önska ett gott nytt år i naturen.

Alf-Rune Sandberg, ordförande

Violkungsljus

I våras när jag körde gräsklipparen fick jag se ett annorlunda blad, som stack upp precis i kanten av stenplattorna.

- Ska jag klippa av det? tänkte jag. Det är nog ett ogräs men det fick stå kvar. Efter några veckor växte det till sig med en bladrosett och en stängel. Då kom Linnea med ogräsjärnet och ville plocka bort det. - Nej, sa jag, som då hade förstått att det var en växt som jag aldrig hade sett tidigare. I början av juni kom det knoppar och så småningom blålila blommor. Den 8 juni hade den sex stycken blommor och vi tänkte då att nu kan vi få reda på vad växten heter. Linnea och jag tittade i Mossbergs flora, men konstaterade snart att vi behövde hjälp. Vi frågade flera kunniga personer, men de rev sig i håret. Växten stod där och blommade med en eller flera blommor för varje dag, som slog ut tidig morgon och vissnade sent på eftermiddagen.

Alf-Rune Sandberg tipsade om att vi kunde skicka bilder till Göteborgs botaniska förening. Växten fortsatte att blomma och grenade ut sig. Innan vi fick svar från Göteborg satt vi en morgon i juli på trappan och tittade i floran då Linnea sa: Kan det inte vara ett kungsljus då?

- Nä det tror jag inte, sa jag, men vi kan titta ändå.

- Du har ju rätt. Där står den ju -
Violkungsljus!

Violkungsljuset blommade vidare i augusti och fram till 25 september då nattfrost tog den. Denna växt roade och engagerade oss hela sommaren. Nu undrar vi om den återkommer nästa år.

*Text och foto:
Magnus och Linnéa Andersson*

Skåne 2013

Årets flerdagarsresa gick, efter önskemål, återigen till Österlen i Skåne, där det finns mycket intressant att beskåda. 17 personer deltog i resan. Nedan ses ett axplock av bilder från resan.

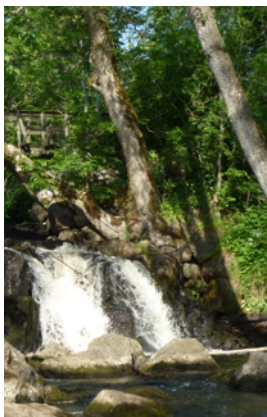

Utanför vandrarhemmet i utkanten av Ravlunda

Foto: Johan Nilsson

Stor sandililja, Verkaån och en obestämd orkidé

Foto: Johan Nilsson

Medlemsblad nr 1, 2014

Fyledalen

Foto: Johan Nilsson

Ängsplärka på Ageröds ängar

Foto: Nils Nykom

Skäggdoppingar och svarttärna

Foto: Nils Nykom

Vårprogram 2014

- Feb** Tis 11 Vi bygger tornfalksholkar. Samling i Fristadskolans slöjdsal kl 19:00. Uppl. Per Sundström, tfn 26 01 71.
- Ons 26 Studiecirkelstart - Inventering av flora och fauna del 1. Mer information finns på s 9. Uppl Per Sundström, tfn 26 01 71.
- Mar** Ons 5 Årsmöte i Mölarps kvarn kl 19:00. Bjarne Poulsen visar bilder. Föreningen bjuder på fika.
Uppl. Alf-Rune Sandberg, tfn 26 15 62.
- Fre 14 Uggleekursion (Reservdag: 28 mars vid dålig väderlek, dvs regn eller blåst). Samling vid Mölarps kvarn kl 18:30. Medtag fika. Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38.
- Apr** Lör 12 Promenad till det nya fågeltornet i Skalle. Samling vid Mölarps kvarn kl 08:00. Medtag fika.
Uppl. Per Sundström, tfn 26 01 71.
- Mån 21 Dagstur till Hornborgasjön. Följ med och studera fåglar på en ca 5 km lång vandring utmed Hornborgasjön. Ta med mat för dagen. Samling vid Fristads järnvägsstation kl 07:00.
Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38.
- Maj** Lör 10 Natur i Marks kommun. Exakta exkursionsmål meddelas på hemsidan när resan närmar sig. Medtag mat för dagen.
Uppl. Enar Bonath, tfn 0320-101 06.
- Lör 24 Gökotta (Reservdag: 7 juni vid dålig väderlek, dvs regn eller blåst) Samling vid Mölarps kvarn kl 06:30.
Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38.
- Sön 18 Mölarpsdagen från kl 10:00. Marknad, servering, lotterier, tipspromenad m m. Uppl. Kristina Ekstrand, tfn 26 94 79.
- 29-31 Resa till Östergötland. Vi åker minibuss och bor på vandrarhem. Eventuella frågor och **bindande anmälan senast 1 april** till 0730-60 34 38 eller fristads.nf@gmail.com. Avresa sker från Mölarps kvarn kl 08:00.
Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38.

- Jun** Tor 5 Naturnatten - Vi upplever försommarnatten på Mölarps ö. Samling vid kvarnen kl 20:00. Medtag mat/fika. Det finns möjlighet att grilla över öppen eld.
Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38
- Jul** Lö 12 Orkidéexkursion till Falbygden. Samling vid Mölarps kvarn 08:00. Medtag mat för dagen.
Uppl. Alf-Rune Sandberg, tfn 26 15 62.

OBS!

Eventuella ändringar i programmet meddelas på hemsidan - www.fristadsnatur.se
Vid samäkning i samband med föreningens exkursioner delar resenärerna på kostnaden 18,50 kr/mil.

Kallelse till årsmöte 2014

Alla medlemmar hälsas välkomna till Fristads
naturskyddsförenings årsmöte 2014!

Tid: Onsdagen den 5 mars, kl 19:00

Plats: Mölarps kvarn

Föreningen bjuder på fika och efter mötet visar
Bjarne Poulsen bilder.

Styrelsen

Lövgradornas lekplats

Foto: Johan Nilsson

Nattsångarlyssning

Foto: Johan Nilsson

Välkommen till vårens studiecirkel 2014 "Inventering av flora och fauna del 1"

Vi kommer under fyra sammankomster med start den 26 februari kl 19:00 i Mölarps kvarn Fristad, att beröra olika typer av inventeringsmetoder (bl a atlasinventering) av flora och fauna.

Kursen är kostnadsfri och inga förkunskaper i ämnet krävs.

Efter genomförd studiecirkel del 1, kommer en uppföljande del 2 med en

praktisk tillämpning av de inventeringsmetoder som vi under del 1 har studerat. Mer information om "Inventering av flora och fauna del 2" kommer senare.

Anmälan samt frågor till Per Sundström tfn 033-26 01 71.

Väl Mött!
FNF studiecirkelar

Rapport från Mölarps ö-kommittén

Den arbetsgrupp som bildades under våren 2013 består av sex personer. Vid tio olika tillfällen har vi utfört det vi kallar praktisk naturvård på Mölarps ö. Det är väl inte alltid styrkan varit fulltalig, men vi har ändå försökt göra en del mindre jobb.

I april planerade vi arbetet och sedan dess har det varit tisdagseftermiddagar som gäller. Att lägga ut singel på stigen över ön var ett av de första jobben. Slyröjning och städjobb har varit stående inlag. Hans Andersson och Nils Nykom har kört trimmern och gjort fint. Fyra betesdjur har hållit nere vegetationen. Två gånger har gruppen stängslat för djuren. Ingvar Svensson och Bengt Siesing har fräschat upp informationsskyltar. Båda två visade sig dessutom vara duktiga med lien. På södra delen av

ön fick Hans visa hur väl han behärskade motorsågen. Han fällde en del kraftigare sly, som vi sedan släpade undan. Magnus Andersson har försökt hålla ihop gruppen och varit lite av arbetsledare. Ingvar har skrivit en kort rapport efter varje gång. Min egen insats, förutom slyröjning m m, har varit att hålla kontakt med Västkuststiftelsen.

Större arbeten har arbetslaget från Västkuststiftelsen fått göra. Det gällde t ex en stor ask, som blockerade Viskans flöde precis vid bron över till ön. Man byggde också en spång på Djungelstigen.

I mars tänker vi återuppta arbetet på ön. Det finns plats för fler arbetsvilliga.

Alf-Rune Sandberg

Verksamhetsberättelse för 2013

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Alf-Rune Sandberg, ordförande
Johan Nilsson, sekreterare
Per Sundström, kassör
Berit Andersson, ledamot
Magnus Andersson, ledamot
Kristina Ekstrand, ledamot
Per Nyberg, ledamot
Björn Augustsson, suppleant
Marge Sundström, suppleant

Styrelsen har under året haft nio protokollförda sammanträden. Ett vårprogram och ett höstprogram har föreningen presenterat.

Föreningen har haft samarbete med Fristads hembygdsförening, Borås naturskyddsförening, Borgstena fågelsällskap och Studieförbundet.

Per Sundström ledde ett antal träffar om naturskydd med besök bl a i Kråkeboberg (Ulricehamn).

Utflykter i föreningens regi gjordes till Hornborgasjön och Vänga mosse, en långresa (tre dagar) till Österlen i samband med nationaldagen och en botanisk utflykt till Gåshult i Bredared. Fågelskådning vid Västkusten har gjorts i mars och augusti.

En annan endagsresa gick till Tiveden. Vår guide Ola Högberg kunde visa upp mycket från denna

vilda nationalpark. På höstmötet såg vi bilder från utflykterna.

Tiveden

Foto: Johan Nilsson

Den årliga slätterdagen vid Asklanda Västergården lockade inte så många deltagare. Kommunens arbetslag fick slutföra slätteren.

Två inneaktiviteter hade vi – en kväll med frågesport som Enar Bonath ledde och tillverkning av fågelmat vid ett annat tillfälle i Fristadsskolan.

På Mölarps ö har fyra ungdjur betat redan från midsommartid in i september.

Ett arbetslag har bildats och man har gjort slyröjning, stängsling m.m.

Till sist vill styrelsen tacka för alla som medverkat vid de olika tillfällena. Vi ser fram mot ännu ett arbetsår i naturen.

Borås december 2013
Alf-Rune Sandberg

Medlemsforum

Sedan oktober månad finns det, efter önskemål från medlemmar, ett forum på internet, där man som medlem i föreningen kan föra en offentlig diskussion med andra medlemmar. Det krävs dock inloggningsuppgifter för att skriva egna inlägg. Skicka ett

mail till föreningen så får du dessa. Läs vad som skrivs kan alla göra.

Adressen till vårt medlemsforum är www.medlemsforum.fristatdsnatur.se, men du kan också nå det via hemsidan.

Kommittén för mölarpsdagen

Nu finns det en kommitté som ska arbeta med mölarpsdagen. Sammankallande är Kristina Ekstrand (tfn 033-26 94 79). Det finns plats för fler

i kommittén så hör gärna av dig om du vill delta eller om du har förslag på aktiviteter till mölarpsdagen.

Fristads naturskyddsförening

bedriver samarbete med följande organisationer och föreningar:

Studieförbundet

**Borås
naturskyddsförening**

**Fristads
hembygdsvärd**

Borgstena fågelsällskap

Fristads naturskyddsförening

har fram till nästa årsmöte följande styrelse:

Alf-Rune Sandberg	Ordförande	033-26 15 62
Johan Nilsson	Sekreterare	0730-60 34 38
Per Sundström	Kassör & studieledare	033-26 01 71
Berit Andersson	Ledamot	033-24 89 17
Magnus Andersson	Ledamot	033-26 09 05
Kristina Ekstrand	Ledamot	033-26 94 79
Per Nyberg	Ledamot	033-26 99 79
Björn Augustsson	Suppleant	
Marge Sundström	Suppleant	
Kristina Ekstrand	Sammanställande Kommittén för mölarpsdagen	033-26 94 79

Du kan även komma i kontakt med styrelsen via fristads.nf@gmail.com.

Liksom tidigare kan Du stödja naturskyddet på två sätt:

1. Sätt in 60:-/enskild eller 100:-/familj på PlusGiro 96 73 13-8, så blir Du medlem i vår lokala FRISTADS NATURSKYDDSFÖRENING - FNF och får vårt program vår och höst.
2. För 295:-/enskild eller 365:-/familj insatt på PlusGiro 90 19 09-2, blir Du medlem i riksorganisationen SVENSKA NATURSKYDDSFÖRENINGEN - SNF och får den läsvärda tidskriften Sveriges natur. Du registreras i boråskretsen och får kretsens program vår och höst.